Lietas arhīva Nr. KA04-0550-19/16
ECLI:LV:RAT:2019:0705.13060000818.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019. gada 5. jūlijā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente Sandra Amola,
tiesnese Tamāra Broda,
tiesnese Daiga Kalniņa,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā saistībā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras virsprokurores Venitas Zalamanes iesniegto apelācijas protestu par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 26. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar pirmās instances spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā, proti, /pers. A/ izdarīja sveša kustama mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību) personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās, saistītu ar iekļūšanu telpā un lielā apmērā.

Par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā, /pers. A/ sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu un 10 (desmit) mēnešiem bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz 1 (vienu) gadu.

Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 26. marta spriedumu apelācijas protestu iesniegusi Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras virsprokurore Venita Zalamane, kurā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ sodīšanu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēt Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā.

Prokurore konstatējusi, ka pirmās instances tiesa, nosakot sodu apsūdzētajam, ir piemērojusi Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumus un sods noteikts zemāks par minimālo robežu. Pirmās instances tiesa motīvu daļā ir norādījusi motīvus par konkrētā soda piemērošanu. Savukārt rezolutīvajā daļā pirmās instances tiesa nav atsaukusies uz Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punktu. Norādījusi, ka pirmās instances tiesa, nenorādot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punktu sprieduma rezolutīvajā daļā, nenorādīja tiesību normu, uz kuras pamata apsūdzētajam tiek piespriests konkrētais sods.

Par apelācijas protestu viedokli iesniedzis aizstāvis Kārlis Zunde, lūdz prokurora protestu noraidīt. Norādījis, ka aizstāvība pievienojas pirmās instances tiesas spriedumam, ka sods /pers. A/ ir nosakāms, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punktu, jo kriminālprocess nav pabeigts saprātīgā termiņā. Lūdz apelācijas instances tiesu, taisot nolēmumu, ņemt vērā iepriekš minētos apstākļus un nepasliktināt apsūdzētā stāvokli – nepiemērot bargāku sodu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 2.punkta nosacījumiem lietu var iztiesāt rakstveida procesā, ja apelācijas sūdzībā vai protestā ir norādīts uz apstākļiem, kuru dēļ pirmās instances tiesas nolēmums katrā ziņā jāatceļ, un ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi krimināllietas materiālus, iepazinusies ar apelācijas protestu, tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 26. marta spriedums ir atceļams daļā par /pers. A/ sodīšanu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā un šajā daļā taisāms jauns nolēmums.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmo daļu pirmās instances tiesā pierādījumu pārbaude netika veikta, pierādījumu pārbaudes neveikšanas procesuālā būtība un sekas apsūdzētajam tika izskaidrotas un pirmās instances tiesas spriedums daļā par /pers. A/ vainīgumu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā apelācijas protestā nav apstrīdēts.

Krimināllietu tiesas kolēģija secina, ka apsūdzētais /pers. A/ ir likumīgi un pamatoti atzīts par vainīgu un sodīts par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā.

Krimināllikuma 46.panta pirmā daļa paredz, ka sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta piekto daļu /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā, klasificējams kā sevišķi smags noziegums.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu, nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par /pers. A/ atbildību mīkstinošo apstākli atzīstams tas, ka viņš vaļsirdīgi atzina savu vainu un izdarīto nožēlo.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu /pers. A/ atbildību pastiprinošie apstākļi netika konstatēti.

Par apsūdzētā personību pirmās instances tiesa noskaidrojusi, ka /pers. A/ dzimis /datums/, ar vidējo tehnisko izglītību, ieguvis specializāciju iekšdarbu apdares meistars, neprecējies, apgādībā viens nepilngadīgs bērns, bez deklarētās dzīvesvietas adreses, pirms apcietinājuma norādīta dzīvesvietas adrese – /adrese/, pirms apcietinājuma piemērošanas legālu darbu nav strādājis, Valsts SIA "Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs" Narkoloģiskās palīdzības dienesta ambulatorās nodaļas un Psihiatriskās palīdzības dienesta ambulatorās nodaļas uzskaitē nesastāv.

Pirmās instances tiesas sēdē /pers. A/ papildus norādīja, ka pirms apcietinājuma piemērošanas neoficiāli strādājis celtniecībā, mēneša vidējie ienākumi bijuši aptuveni EUR 700,00, kā faktisko dzīvesvietu norādīja adresi /adrese A/.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta pirmo daļu nodarījuma (darbības vai bezdarbības) noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta otro daļu likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms attiecīgā likuma spēkā stāšanās, kā arī uz personu, kura izcieš sodu vai izcietusi sodu, bet kurai saglabājusies sodāmība.

Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas (redakcija līdz 2012. gada 31. decembrim) sankcija noteica, ka personu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Spēkā esošā Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas sankcija nosaka, ka personu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no diviem līdz desmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem.

2012. gada 13. decembra Grozījumi Krimināllikumā Pārejas noteikumu 6.punktā noteikts, ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, tiesa to ņem vērā, nosakot brīvības atņemšanas sodu.

Pirmās instances tiesa, ievērojot Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteikto soda mērķi, izvērtējot izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un apsūdzētā personību, uzskatīja, lai atturētu apsūdzēto no turpmāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, apsūdzētā resocializāciju var nodrošināt tikai sods, kas saistīts ar apsūdzētā izolēšanu no sabiedrības, un šāds sods būs samērīgs un atbilstošs sabiedrības interesēm kopumā, bet arī paša apsūdzētā interesēm.

Pirmās instances tiesa ņēma vērā, ka /pers. A/ piekritis lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, tā izmantojot savas tiesības uz sadarbību, ko nosaka Kriminālprocesa likuma 21.pants. Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli, bet ir ņemams vērā pie soda veida noteikšanas *(sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta nolēmums lietā Nr.SKK-232/08).*

Pirmās instances tiesa noteikusi /pers. A/ sodu – brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem un 2 (diviem) mēnešiem bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz 1 (vienu) gadu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 14.panta pirmo daļu ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

Apsūdzētā tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā paredzētas arī Cilvēktiesību un pamatbrīvības aizsardzības konvencijas 6.panta pirmajā daļā. Savukārt šīs konvencijas 13.pants paredz, ka ikvienam, kura tiesības un brīvības, kas noteiktas šajā konvencijā, tiek pārkāptas, ir nodrošināta efektīva aizsardzība valsts institūcijās.

Krimināllikuma 49.[1]panta pirmā daļa nosaka, ka, ja tiesa konstatē, ka nav ievērotas personas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tā var: 1) šo apstākli ņemt vērā pie soda noteikšanas un sodu mīkstināt; 2) noteikt sodu, kas ir zemāks par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā; 3) noteikt citu, vieglāku soda veidu, nekā par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēts likumā.

Kriminālprocess Nr.11091228512 par Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā un 175.panta ceturtajā daļā paredzētajām noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm tika uzsākts Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Teikas iecirknī 2012.gada 14.decembrī.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras 2013.gada 2.septembra lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības /pers. A/ tika saukts pie kriminālatbildības. Krimināllieta 2013.gada 20.novembrī tika nosūtīta izskatīšanai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 27.janvāra un 2014.gada 3.februāra spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā, piemērojot brīvības atņemšanas sodu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2014.gada 9.decembra lēmumu atcelti Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 27.janvāra un 2014.gada 3.februāra spriedumi un krimināllieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai. 2015.gada 17.februārī krimināllieta saņemta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Pirmās instances tiesā lietas izskatīšana vairākkārt atlikta sakarā ar procesa dalībnieku, tostarp – apsūdzētā /pers. A/, neierašanos uz tiesas sēdēm, un krimināllieta pēc būtības atkārtoti izskatīta pirmās instances tiesā 2019.gada 26.martā.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas konstatētajam, ka no kriminālprocesa ierosināšanas līdz krimināllietas atkārtotai izskatīšanai pirmās instances tiesā ir pagājuši vairāk kā seši gadi. Krimināllieta saskaņā ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2014. gada 9. decembra lēmumu nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai sakarā ar pieļautiem būtiskiem kriminālprocesuālajiem pārkāpumiem lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, tiesas kolēģija atzīst, ka nav ievērotas apsūdzētā /pers. A/ tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka konkrētajā lietā pastāv pamats Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punkta piemērošanai kā to atzinusi pirmās instances tiesa un norādījusi sprieduma motīvu daļā.

Pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļā ir konstatēts, ka, nosakot sodu, /pers. A/, ir pamats piemērot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumus un noteikt sodu, kas ir zemāka par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz augstāk minēto un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563. panta 1.[1]daļas 2.punktu, 564.pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 26. marta spriedumu atcelt daļā par /pers. A/, personas kods /personas kods/, noteikto sodu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā.

/pers. A/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļa un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 2.punktu, sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu un 10 (desmit) mēnešiem, bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz 1 (vienu) gadu.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Nolēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantos paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2019. gada 5. jūlijā.

Tiesnese **S.Amola**

Tiesnese T.Broda

Tiesnese D.Kalniņa